

แบบอย่างความคุ้มค่าจากสิ่งของทรงใช้ The Worthiness of the King's Stuff

รัฐชาติ ทัศนัย

Rattachart Thatsanai

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Corresponding author E-mail : kunrattachart@gmail.com

สาระสังเขป

บทความวิชาการนี้เป็นการนำเสนอแบบอย่างการทรงใช้สิ่งของทรงใช้ส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่เป็นแบบอย่างให้กับปสกนิกรในเรื่องความประหยัดและการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกระแสของโลกเศรษฐกิจทุนนิยมในปัจจุบันที่ผลักดันให้ประชาชนมีการบริโภคจำนวนมากๆเพื่อกำไรสูงสุดทางธุรกิจ โดยผู้เขียนนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เขียนมาประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการอธิบาย การบริโภคที่พระองค์ท่านทรงพระราชทานผ่านสิ่งของทรงใช้ ประกอบด้วย การบริโภคอย่างพอประมาณ และการบริโภคอย่างคุ้มค่า การบริโภคตามแนวทางของพระองค์ท่านจะเป็นการส่งเสริมให้คนไทยหันมาการบริโภคอย่างประหยัด คุ้มค่า และมีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนและประเทศชาติมีความมั่นคงเพิ่มขึ้นนั่นเอง

คำสำคัญ : สิ่งของทรงใช้ส่วนพระองค์ ; การบริโภคอย่างพอประมาณ ; การบริโภคอย่างคุ้มค่า

SUMMARY

This academic article presents the guidelines for the use of H.M. King KingBhumibolAdulyadej's stuff, the way His Majesty used his stuff is the guidelines for people in economy and utilities maximization amidst the present wave of capitalism economic that encouraged people to consume more to make profit for businesses. The author used concepts, theories, related research, and the author's opinion as basis to explain how His Majesty consumed via His Majesty's stuff. The guidelines proposed here consisted of moderate consumption, worthy consumption. His Majesty's way of consumption will encourage Thais to consume economically, worthily, and reasonably, which will give benefit to Thais and strengthen the nation's stability.

Keywords : H.M. Personal stuff ; Moderate Consumption ; Worthy Consumption

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันเศรษฐกิจไทยถูกขับเคลื่อนโดยระบบเศรษฐกิจทุนนิยม โดยสภาพเศรษฐกิจของประเทศจะถูกวัดด้วยตัวชี้วัดทางเศรษฐศาสตร์เช่น ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นหรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นเมื่อตัวชี้วัดเหล่านี้สูงขึ้นนั้นหมายความว่าเศรษฐกิจก็เติบโตขึ้นและจะทำให้รายได้ของประชาชนสูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้รายได้ยังใช้วัดมาตรฐานความเป็นอยู่ หรือความกินดีอยู่ดีของประชาชนอีกด้วย ดังนั้นเมื่อรายได้ต่อหัวสูงขึ้น ก็แสดงว่าประเทศมีมาตรฐานความเป็นอยู่สูงขึ้นด้วย ซึ่งพิจารณาได้จากสมการทางเศรษฐศาสตร์มหภาคได้ดังนี้ [1]

$$GDP = C + I + G + (X-M)$$

กำหนดให้

$GDP =$ ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product)

$C =$ การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของคนในประเทศ (Consumption Expenditure)

$I =$ การใช้จ่ายเพื่อการลงทุนผลิตสินค้าและบริการ (Investment)

$G =$ การใช้จ่ายภาครัฐ (Government Expenditure)
 $(X-M) =$ การส่งออกสุทธิ

จากสมการทางเศรษฐกิจดังกล่าวหากเราพิจารณาเฉพาะค่า C หรือ การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของคนในประเทศเราจะพบว่าถ้าประชาชนมีการอุปโภคบริโภคมากขึ้นก็จะทำให้ค่า GDP หรือผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นมากขึ้นตามไปด้วย ผลที่ตามก็คือจะทำให้รายได้ประชาชนมากขึ้นและเศรษฐกิจของประเทศก็จะขยายตัวขึ้นตามไปด้วย หากพิจารณาเพียงเท่านี้รัฐบาลก็เพียงแต่สนับสนุนให้ประชาชนในประเทศให้ใช้จ่ายใช้สอยกันมาก ๆ เพื่อเร่งให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวซึ่งที่ผ่านมาหลายรัฐบาลก็ใช้วิธีดังกล่าวในการเพิ่มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามเหรียญมักมีสองด้านเสมอเมื่อพิจารณาค่า I หรือ การใช้จ่ายในการลงทุนผลิตสินค้าและบริการจะพบว่าค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุนนั้นจะมาจากากูเพื่อการลงทุนผ่านธนาคารหรือสถาบันทางการเงินต่าง ๆ ซึ่งธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ ก็นำเงินที่ได้จากการฝากเพื่อการออมของ

ประชาชนในประเทศมาให้ผู้ที่ต้องการจะลงทุนสำหรับผลิตสินค้าหรือบริการก็ไปประกอบธุรกิจ นอกจากนี้พบว่าหากประชาชนในประเทศมีการออมสูงจะทำให้ดอกเบี้ยสำหรับการกู้ไปผลิตสินค้าและบริการมีอัตราต่ำซึ่งจะส่งผลให้มีการกู้เงินไปลงทุนสูงขึ้นค่า I หรือการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนผลิตสินค้าและบริการก็จะสูงตามไปด้วยและจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ประชาชนเบื้องต้นสูงตามไปด้วย ในทางตรงข้ามหากประชาชนในประเทศมีการออมต่ำจะทำให้ดอกเบี้ยสำหรับการกู้ไปผลิตสินค้าและบริการมีอัตราสูงซึ่งจะส่งผลให้มีการกู้เงินไปลงทุนที่ต่ำลง ค่า I หรือการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนผลิตสินค้าและบริการก็จะลดลงตามไปด้วยและจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ประชาชนเบื้องต้นลดลงตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนประเทศใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคมาก ๆ ไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้นอย่างยั่งยืนรัฐบาลควรสนับสนุนให้ประชาชนมีการออมคู่กันไปด้วยทั้งนี้เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคมีความสัมพันธ์กับการออมของประชาชนเสมอ ดังนั้นการบริโภคอย่างไรให้ประชาชนสามารถเกิดการออมได้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่มาก รัฐบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ประหยัดและรู้จักเก็บออม ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่จะมีหลักประกันจากการออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและยามชราภาพ รัฐบาลและภาคเอกชนก็จะมีเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศและประกอบธุรกิจซึ่งเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประเทศประเทศนั่นเอง อย่างไรก็ตามพบว่าระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในปัจจุบันที่ผู้ลงทุนหรือผู้ผลิตจะมุ่งเน้นกำไรสูงสุดในการประกอบการโดยสร้างความต้องการส่วนเกินขึ้นมาเพื่อให้ผู้บริโภคได้ใช้จ่ายสูงขึ้นเพื่อผลกำไรขององค์กรตนเองซึ่งการสร้างความต้องการส่วนเกินดังกล่าวมีผู้ให้ความคิดเห็นไว้อย่างน่าสนใจ

“ผู้ผลิตจึงใช้วิธีการกระตุ้นต้นเหตุผู้บริโภค ด้วยการโฆษณาเพื่อสร้างความต้องการเทียมที่ไม่จำเป็น เช่น ทานอาหารราคาแพง ใช้เสื้อผ้าตามแฟชั่น อยู่คอนโดหรู เป็นต้น จนทำให้หลายคนเชื่อว่า “บริโภคมากมีความสุขมาก” และหลงติดกับความสุขจากการบริโภค ทำให้เกิด “ลัทธิบริโภคนิยม” การบริโภคที่เกินความจำเป็น ย่อมทำให้เงินออมลดลง จนอาจถึงกับกู้หนี้ยืมสินมาใช้บริโภคด้วย เช่น การใช้บัตรเครดิต ซึ่งก็คือการยืมรายได้ใน

อนาคต มาใช้บริโคมในปัจจุบัน” [2]

การกระตุ้นให้ผู้บริโภคหรือประชาชนมีความต้องการที่จะบริโภคมาก ๆ ใช้จ่ายมากขึ้นในทางเศรษฐศาสตร์คือการกระตุ้น อุปสงค์ (Demand) ให้สูงขึ้น มีงานวิจัยจำนวนมากที่วิจัยถึงอุปสงค์ของสินค้าชนิดต่าง ๆ ว่ามีอะไรเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มอุปสงค์ของสินค้าชิ้นนั้น ๆ ผู้เขียนเห็นว่าการเพิ่มอุปสงค์หรือการสร้างความต้องการซื้อที่เพิ่มขึ้นของประชาชนนั้นมาจากความพยายามของนักการตลาดที่จะสร้างค่านิยม (Values) ในการบริโภคให้เกิดขึ้นกับลูกค้า (Customer) หรือประชาชนนั่นเอง ผู้เขียนเห็นว่าค่านิยมคือ ความเชื่อถือหรือการยอมรับต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ แล้วนำแนวคิดหรือแนวทางนั้นมาประพฤติปฏิบัติตามในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ IM2 Market. [3] ที่ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่าหมายถึง ทักษะของคนหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่าและความถูกต้องของสังคมนั้น ๆ เช่นค่านิยมของคนไทยที่ถือว่าความสงบสุขทางจิตใจและการทำบุญให้ทานเป็นสิ่งที่ดีที่ปรารถนา การเคารพเพื่อฟังบิดามารดาและการกตัญญูรู้คุณเป็นสิ่งที่ควรยกย่อง ผู้เขียนเห็นว่าการจะสร้างค่านิยมในการบริโภคที่สูงขึ้นให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้นั้นจะต้องมีการสร้างแบบอย่างหรือภาพลักษณ์ที่น่าสนใจน่าเชื่อถือและชวนเชื่อให้ประชาชนเห็นแล้วคล้อยตามหรือต้องการปฏิบัติตาม ซึ่งเราจะเห็นได้จากการโฆษณาทางโทรทัศน์ที่นำดารานักแสดงมาเป็นพรีเซ็นเตอร์นำเสนอสินค้าต่าง ๆ เพื่อให้ดูมีความน่าสนใจและเป็นที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีรายการการเยี่ยมชมบ้านดารารหรือคนในสังคมชั้นสูงหรือคนที่มีฐานะโดยการนำเสนอความร่ำรวยหรือทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ การนำเสนอรายการหรือโฆษณาในลักษณะดังกล่าวทางสื่อทีวี และสังคมออนไลน์ หรือช่องทางอื่นอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอจะทำให้ประชาชนติดเป็นภาพจำและค่อย ๆ มีความต้องการที่จะเป็นเหมือนอย่างโฆษณาจนเกิดเป็นค่านิยมในการบริโภคที่พุ่งเพื่อย การบริโภคที่พุ่งเพื่อยก็จะนำมาซึ่งการเป็นหนี้ การไม่มีเงินออม ความเครียด และก็จะค่อย ๆ พัฒนาไปเป็นปัญหาสังคมในที่สุด จากที่กล่าวมาในการปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชนรู้จักการบริโภคอย่างประหยัด คุ่มค่าพอประมาณและมีเหตุผลจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในการสร้างความสำเร็จก้าวหน้าให้กับประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน การสร้างจิตสำนึก ค่านิยมและแบบอย่างดังกล่าวจึงต้องมีต้นแบบที่

ประชาชนให้ความให้ความยอมรับนับถือและพร้อมที่จะนำเอาแนวทางที่ดีของบุคคลต้นแบบนั้นมาเป็นค่านิยมของตนเองและสังคม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์และทรงเป็นทั้งประมุขและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนมาอย่างยาวนาน พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทรงมีคุณูปการต่อประเทศชาติมากมายนานัปการ โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงครองราชย์ยาวนานถึง 70 ปี ด้วยการทรงงานอย่างหนักและเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่แม้ในถิ่นทุรกันดารเพื่อช่วยเหลือประชาชนของพระองค์ที่ยากไร้ให้ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายขึ้น ประกอบกับพระจริยวัตรที่อเนกงามของพระองค์ที่ทรงเป็นแบบอย่างของความเพียร ความวิริยะอุสาหะ ตลอดจนการประหยัด มัธยัสถ์ พอประมาณ ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ท่านได้พระราชทานให้คนไทยได้ยึดถือและประพฤติปฏิบัติตาม นอกจากนี้ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องความคุ่มค่าในการบริโภค จะเห็นได้จากสิ่งของทรงใช้ต่าง ๆ ของพระองค์ท่านไม่ว่าจะเป็น ยาสีพระทนต์ ฉลองพระบาท ดินสอที่ทรงใช้ ฉลองพระองค์ หรือรถยนต์ทรงใช้ส่วนพระองค์เป็นต้นของทรงใช้เหล่านี้ล้วนเป็นของที่เหมือนกันกับสิ่งของประชาชนทั่วไปใช้กัน แต่พระองค์ท่านทรงใช้ของทรงใช้เหล่านี้อย่างคุ่มค่าจนสร้างความประทับใจให้กับคนไทยทุกคนที่ได้รับรู้ ทั้งที่พระองค์ทรงเป็นถึงพระมหากษัตริย์สามารถทรงใช้สิ่งใดและใช้ได้อย่างไรก็ตามพระราชอัธยาศัย ด้วยเหตุนี้พระองค์จึงเป็นต้นแบบที่หาใครเสมือนเหมือนมิได้ของประชาชนในการบริโภคสิ่งต่าง ๆ อย่างคุ่มค่า มีเหตุผล และพอประมาณ

จากที่กล่าวมาหากประเทศไทยต้องการให้ประเทศเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงส่งเสริมการบริโภคและออมเพื่อการลงทุนควบคู่กันไปอย่างมีเหตุผล การส่งเสริมค่านิยมและความเข้าใจในการบริโภคอย่างคุ่มค่า มีเหตุผล และพอประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรทำโดยอาศัยแบบอย่างตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานไว้ และตัวอย่างจากการใช้สิ่งของทรงใช้ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อให้ประชาชนได้นำไปเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจเพื่อเป็นพลังในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบริโภคที่พุ่งเพื่อยมาเป็นการบริโภคอย่างคุ่มค่าตามแบบอย่างจากพระองค์ท่าน นอกจากนี้ยัง

เป็นการช่วยส่งเสริมการออมให้กับประชาชนทางอ้อมอีกด้วย เพราะเมื่อบริโภคอย่างคุ้มค่าแล้วก็มีเงินเหลือที่ไปออมไว้ใช้ในอนาคตของตนเองซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติตามมามากมายเพราะประชาชนสามารถพึ่งตัวเองได้ไม่เป็นภาระของภาครัฐนั่นเอง ดังนั้นบทความวิชาการนี้ผู้เขียนจะเน้นเรื่องการบริโภค โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่การบริโภคอย่างพอประมาณ และการบริโภคอย่างคุ้มค่า ซึ่งการบริโภคทั้ง 2 ลักษณะนี้มีลำดับและความแตกต่างกันในบางประเด็นกล่าวคือการบริโภคอย่างพอประมาณนั้นน่าจะอยู่ในขั้นตอนการเลือกซื้อและเลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม ส่วนการบริโภคอย่างพอประมาณนั้นคือการบริโภคหรือใช้สินค้าหรือที่เราซื้อมาแล้วอย่างไรให้คุ้มค่า อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมแล้วการบริโภคทั้งสองลักษณะก็มีเป้าหมายเดียวกันคือบริโภคให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้เขียนจะนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และรวมถึงความคิดเห็นของผู้เขียนมานำเสนอผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากมีสิ่งของทรงใช้ต่าง ๆ ของพระองค์ท่านที่เป็นแบบอย่างโดยมีเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหา

1. การบริโภคอย่างพอประมาณ

แนวคิดในการเรื่องการบริโภคนั้นสามารถอธิบายตามทฤษฎีหรือแนวคิดทางสังคมศาสตร์ได้หลากหลายวิธีผู้เขียนเห็นว่าแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์นั้นดูเหมือนจะจับต้องได้และมีคำอธิบายถึงที่มาที่ไปได้เป็นอย่างดี ในกรณีเรื่องการบริโภคนั้นทางเศรษฐศาสตร์ผู้เขียนเห็นว่าสามารถอธิบายโดยใช้กฎของอุปสงค์ ซึ่งอาจนิยามได้ดังนี้ โดยปกติผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างมีเหตุผล โดยทำให้ตนเองได้รับความพอใจสูงสุด จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ถ้าเงื่อนไขของอุปสงค์ (Demand condition) คือรายได้ รสนิยม และราคาสินค้าอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่กำหนด ผู้บริโภคย่อมจะซื้อสินค้าชนิดหนึ่งในปริมาณที่มากขึ้นถ้าสินค้าชนิดนั้นมีราคาตกลง และจะซื้อในปริมาณที่น้อยลงถ้าสินค้าชนิดนั้นมีราคาสูงขึ้น [4] จากแนวคิดดังกล่าวผู้เขียนมีข้อสังเกต 2 ประเด็นประเด็นแรกมนุษย์มักไม่ใช้เหตุผลเท่าที่ควรในการเลือกซื้อสินค้า เนื่องมาจาก 2 ปัจจัย คือ 1 ปัจจัยภายนอกได้แก่สิ่งเร้าที่เป็นตัวกระตุ้น เช่น ตัวกระตุ้นทางการตลาด ได้แก่ การซื้อเพราะต้องการเข้าสังคม การซื้อเพราะสิ่ง

กระตุ้นจากโฆษณาต่าง ๆ ตัวกระตุ้นทางการเงิน แม้ว่าผู้ต้องการซื้อแต่ไม่มีเงินหรือเงินไม่พอผู้ผลิตก็จะสร้างเครื่องมือทางการเงินให้สามารถซื้อได้ เช่น การบัตรเครดิต การผ่อนในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันรายได้และราคาสินค้าถูกผู้ผลิตคิดหาวิธีป้องกันไม่ให้นำมาเป็นเงื่อนไขในการไม่ซื้อสินค้าของผู้บริโภคได้แล้ว ปัจจัยที่ 2 คือปัจจัยภายในผู้เขียนเห็นว่า การตัดสินใจซื้อสินค้านั้นหนึ่งของผู้บริโภคผู้บริโภคมักจะคาดการณ์ถึงความเหมาะสมไปในอนาคตข้างหน้าว่าจะใช้งานได้นานแค่ไหนส่วนจะเหมาะสมมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นเรื่องอธิบายยาก เพราะขึ้นอยู่กับการประมาณการของแต่ละคน เช่นการซื้อปากกา ผู้บริโภคบางคนอาจจะซื้อที่ราคาถูก ๆ ถ้าหายหรือเขียนไม่เต็มก็ซื้อใหม่ บางคนอาจจะซื้อปากกาที่คุณภาพดี ๆ และยอมจ่ายในราคาที่สูงขึ้นเพื่อให้ใช้ได้นาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การอธิบายการบริโภคตามกฎของอุปสงค์นั้นอาจอธิบายแคบเกินไป แล้วการที่จะอธิบายถึงการบริโภคอย่างไรให้พอประมาณจึงน่าจะหาคำอธิบายจำกัดความได้ยาก แต่ในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชนั้นได้อธิบายถึงลักษณะการบริโภคอย่างพอประมาณไว้ได้อย่างน่าสนใจและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เราอยู่ในโลกของเศรษฐกิจทุนนิยม และติดกับการบริโภคนิยมเป็นส่วนใหญ่ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีหลักการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและเข้าใจได้ง่ายและสามารถปฏิบัติได้จริง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ”

[5] ดังนั้นการนำแนวคิดการบริโภคพอประมาณมาใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจได้ว่าจุดไหนที่เรียกว่าบริโภคพอประมาณ ทั้งนี้เราจะต้องทำความเข้าใจแนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจเสียก่อนซึ่งผู้เขียนมีกรณีวิเคราะห์ประเด็นด้านการบริโภคอย่างพอประมาณและบริโภคเหมาะสมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

กระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความหลากหลายทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตอย่างมากทำให้หลายประเทศทั่วโลกต้องเร่งเตรียมพร้อมให้ชีวิตมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การไหลบ่าเข้ามาของกระแสทุนนิยมที่คนไทยอาจหลีกเลี่ยงได้กระแสนี้กล่าวถึงผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อวิถีชีวิตของผู้คน การใช้จ่ายเกินตัว ภาระหนี้สินที่มาพร้อมกับกระแสทุนนิยมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน หรือประเทศก็ตาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงรับรู้ถึงปัญหาจากกระแสทุนนิยมดังกล่าวที่พสกนิกรของท่านประสบอยู่พระองค์จึงได้พระราชทานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้คนไทยได้เรียนรู้ให้เข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นทางรอดและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและมั่นคงในกระแสโลกทุนนิยมในปัจจุบัน

1.1.1 เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ [6] ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม ได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น “ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง” และอาจกล่าวได้ว่า ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่ง ได้ให้คำอธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียง ว่า “คือความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น” [7] ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาชี้ถึงทั้งแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการ และผลของการกระทำบนพื้นฐานความสมดุลพื้นฐานใน การพัฒนากรอบทฤษฎีสายกลางที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนพร้อมรับและก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน [12] นอกจากนี้ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานการณ์ในโลกทุนนิยมไว้ได้อย่างน่าสนใจว่า “ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น

โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ได้ถูกปลุกฝังสร้าง หรือกระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต” [8] จากที่กล่าวมาผู้เขียนพอสรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงคือแนวทางการดำเนินชีวิตที่โดยยึดทางสายกลาง มีความพอดี ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีความรอบคอบ ประหยัด รู้จักใช้จ่ายอย่างสมฐานะ ซึ่งจะให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน หากมองถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะพบว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญที่จะค่อย ๆ พัฒนาประเทศโดยทำให้ประชาชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประเทศมีความกินดีอยู่ดีก่อนหากประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว การจะพัฒนาอื่นใดของประเทศเพิ่มเติมก็สามารถทำให้สำเร็จได้อย่างเร็วขึ้นและยั่งยืนเนื่องจากประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีเป็นพื้นฐานอยู่แล้วนั่นเอง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้หนึ่งอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและล้อเสาเข็มเสียด้วย...” [9]

1.1.2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารโคทรบว่าเมื่อไรถึงจะเรียกว่าพอเพียงเมื่อไรถึงจะเรียกได้ว่าบริโภคแบบพอประมาณ ผู้เขียนได้สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากข้อมูลของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งได้กล่าวถึงปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถอธิบายเรื่องดังกล่าวได้ โดยมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอด

เวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆกันดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ซึ่งมีพระราชดำรัส เกี่ยวกับความพอประมาณความตอนหนึ่งว่า

“คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่เศรษฐกิจก็มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข” [9]

- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบครอบ เช่นการส่งเสริมให้ครัวเรือนไทยจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้ทราบสถานะ ของครัวเรือน และสามารถจัดการครัวเรือนในด้านต่างๆ เพื่อการ พึ่งตนเองได้ของครัวเรือนและลดภาระพึ่งพิงจากรัฐ [10]

- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ ดังเช่นการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ก็จะเป็นจะต้องศึกษาวิธีให้เหมาะกับพื้นที่หรือท้องถิ่นของตน ซึ่งสามารถแบ่งการศึกษาแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง ศึกษาสภาพและ ปัญหาการจัดทำแผนชุมชน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่สอง ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ชุมชน และ ขั้นที่สาม พัฒนารูปแบบการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมเช่น [11] นอกจากนี้จากการวิจัยของ วีระวรรณ ศรีตะลาบุคค์ พบว่าตัวแปรด้านความรู้ มีความสำคัญที่สุดในตัวแปรที่เกี่ยวกับความพอเพียง [12]

- เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตซึ่งมีพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องกับความรู้และคุณธรรม ความตอนหนึ่งว่า “ถ้าท่านทั้งหลายช่วยกันคิดช่วยกันทำ แม้จะมีการเถียงกันบ้างก็เถียงกันแต่เถียงกันด้วยรากฐานของเหตุผล และเมตตาซึ่งกันและกันและสิ่งสูงสุดก็คือผลประโยชน์ร่วมกัน คือความพอมมีพอกิน พออยู่พอกินของประเทศไทยทั้งนี้ถ้าทำไปตามที่ว่่านี้ก็เป็นของขวัญวันเกิดที่ล้ำค่า” [13]

5) แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ผู้เขียนเห็นว่าจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมาจะทำให้เราทราบได้ว่าการบริโภคที่พอประมาณของแต่ละบุคคลนั้นอยู่จุดไหน เพราะแต่ละคนมีต้นทุนในชีวิตไม่เหมือนกัน เมื่อเราเข้าใจถึงหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของหลักเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเราก็รู้จักจุดบริโภคที่พอประมาณของเราเองเมื่อเราบริโภคพอประมาณรายจ่ายก็น้อยลงการออมก็จะเกิดขึ้นซึ่งนั่นคือจุดที่จะสร้างความมั่นคงในชีวิตของเราแน่นอน นอกจากนี้เศรษฐกิจพอเพียงมิได้คำนึงถึงเฉพาะตัวผู้บริโภคเท่านั้นยังคำนึงถึงความรู้ที่จะนำมาใช้ตลอดจนประโยชน์ของส่วนร่วมดังจะเห็นได้จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีเงื่อนไขเพิ่มเติมมาว่าต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไปดู ความรู้จะทำให้เราการบริโภคอย่างสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงส่วนคุณธรรมนั้นจะทำให้เราไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ถ้าเราบริโภคอย่างพอประมาณ

ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มจากตัวเราเองแล้วขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ก็จะทำให้ประชาชนและประเทศของเรามีความเข้มแข็งและมั่นคงในที่สุด ดังที่พระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตอนหนึ่งว่า

“ในการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการประหยัดระดับครัวเรือน แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” [14]

1.2 แบบอย่างความพอประมาณจากสิ่งของทรงใช้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ประชาชนชาวไทยรักใคร่อย่างมากเนื่องมาจากการทรงงานอย่างหนักโดยทรงเสด็จประพาสไปทั่วประเทศเพื่อช่วยเหลือพสกนิกรชาวไทยตลอดรัชสมัยของพระองค์ทรงนอกจากพระองค์จะพระราชทานแนวคิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวในการพัฒนาประเทศ แนวโครงการพระราชดำริ หรือแม้แต่แนวคิดการดำรงชีวิตแล้วพระองค์ยังทรงแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่พอเพียง ประหยัด พอประมาณ เหมือนดังที่แนวพระราชดำรัสของพระองค์ที่ทรงให้แนวทางแก่ประชาชนไว้ ดังจะเห็นได้จากสิ่งของทรงใช้ต่าง ๆ ของพระองค์ที่เป็นแบบอย่างการบริโภคอย่างพอประมาณ

1) นาฬิกาข้อมือพระหัตถ์ส่วนพระองค์

นาฬิกาข้อมือของพระองค์เป็นนาฬิกาเรือนธรรมดาที่ประชาชนทั่วไปหาซื้อมาใช้กันได้ ส่วนนาฬิกาที่ทรงใช้นั้น แม้จะมีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายนาฬิกาข้อมือต่าง ราคาแพง ก็ไม่ได้ทรงใช้นาฬิกาข้อมือนาฬิกาเรือนธรรมดาที่ประชาชนทั่วไปใช้กันอยู่ ทรงมีนาฬิกาเพื่อใช้บอกเวลา ไม่ได้ทรงใช้เพื่อการอื่น มักจะรับสั่งว่า ฉันใส่นาฬิกาข้อมือ “ใส่แล้วโก้” ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับนาฬิกาข้อมือตอนหนึ่งว่า “ครั้งหนึ่งผมเคยพยายามจะแอบดูว่าพระองค์ท่านใส่นาฬิกาข้อมืออะไร จนพระองค์ท่านทรงรู้ว่าผมพยายามจะดูข้อมือ ก็ท่านจึงยื่นข้อมือให้ดูตรงหน้า จึงทราบว่าคุณพระหัตถ์ใส่นาฬิกาเรือนละ 750 บาทเท่านั้น ซึ่ง

ก็เดินตรงเหมือนกันกับนาฬิกาเรือนแพง” [15] จะเห็นได้ว่าพระองค์จะให้ความสำคัญกับสิ่งของทรงใช้ที่ประโยชน์จากการใช้งานมากกว่ายี่ห้อหรือรุ่น “พระองค์ทรงไม่เห็นความจำเป็นว่าต้องใช้ของแพง หรือต้องเป็นแบรนด์เนม ไม่โปรดสวมเครื่องประดับ เช่น แหวน สร้อยคอ ของมีค่าต่าง ๆ ยกเว้นนาฬิกาคลั่งภาพในหลวงในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี นาฬิกาข้อมือพระหัตถ์คือ Seiko SKJ045P นาฬิกาข้อมือระบบ Kinetic ตัวเรือนเป็นไทเทเนียม ซึ่งถือว่าเป็นนาฬิกาเรือนธรรมดาธรรมดามาก ๆ เรียกภาษาชาวบ้านคือเป็นนาฬิกาใช้งาน แสดงถึงความเรียบง่ายและสมถะของพระองค์ท่าน และทรงเป็นแบบอย่างแห่งความพอเพียงอย่างที่สุด” [16]

ภาพที่ 1 นาฬิกาทรงใช้ [16]

2) รถยนต์พระที่นั่ง พระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัวทรงมีรถยนต์พระที่นั่งหลายองค์สำหรับทรงใช้ในพระราชภารกิจที่หลากหลาย ส่วนใหญ่แล้วรถยนต์พระที่นั่งจะได้รับการจัดหาจากสำนักพระราชวังหรือการทูลเกล้าฯ ถวาย จากรัฐบาลหรือภาคเอกชน แต่สำหรับรถยนต์พระที่นั่งที่ทรงซื้อด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์มี 2 คันได้แก่ Toyota soluna รถพระที่นั่งคันนี้ไม่มีที่ไปที่ไป คือเป็นรถที่ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้บริษัทโตโยต้าเป็นจำนวนเงิน 600,000 บาท แต่ทางโตโยต้าขอปฏิเสธ ไม่รับพระราชทานเงินนั้น พระองค์จึงทรงบริจาคเงินส่วนนี้ให้ตั้งโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือชาวนา ซึ่งได้กลายมาเป็นบริษัทข้าวร่วมงคลในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 รถยนต์ทรงงานส่วนพระองค์ Toyota soluna

อีกหนึ่งองค์คือ Volkswagen Transporter เป็นรถตู้สี่เหลี่ยมฟ้าปี 1998 ที่มีความสมถะ เรียบง่าย และเป็นรถที่ทรงโปรดมากคันหนึ่ง ส่วนเหตุผลที่มีการเลือกทรงที่หนึ่งคันนี้มาใช้ในพิธีอัญเชิญพระบรมศพ ได้มีผู้ให้คำตอบไว้ดังนี้ “รถพระที่นั่งคันนี้มีนามเรียกขานว่า “เจมส์บอนด์” เหตุผลที่ใช้รถคันนี้เป็นรถอัญเชิญพระบรมศพ คือเป็นรถที่พระองค์ทรงโปรด ด้านในรถจะเรียบง่ายมาก แทบไม่มีอะไรเลย นอกจากวิทยุเดิม ๆ ที่ติดมากับรถ แล้วก็จะมีโต๊ะเล็ก ๆ ไว้ทรงงาน สภาพของรถจะมีนายช่างประจำตัว คอยซ่อมแซมให้ตลอด [17]

ภาพที่ 3 รถยนต์ทรงงานส่วนพระองค์ Volkswagen Transporter
ที่มา : Janthaphan, Suphatsorn. [18]

จะเห็นได้ว่ารถยนต์พระที่นั่งที่พระองค์ทรงซื้อด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์นั้นเป็นรถยนต์ที่เรียบง่าย เน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความหรูหรา และมีที่ราคาสมเหตุสมผล ฉลองพระบาท ดร สุเมธ ตันติเวชกุล ได้เล่าถึงฉลองพระบาทของ

พระองค์ท่านไว้ว่าหลายคนหากทราบถึงราคาคงตกใจ เพราะคู่ละ 100 - 400 บาทเท่านั้น อีกทั้งฉลองพระบาทของพระองค์ยังถูกนำส่งไปซ่อมแล้วซ่อมอีกที่ร้านเล็กๆ ใกล้เคียง ขณะที่ข้าราชการบริพารใส่รองเท้าคู่ละ 3,000 - 4,000 บาท แต่เวลาพระองค์ทรงออกเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ห่างไกล ที่สุดแล้ว ข้าราชการบริพารก็เดินตามพระองค์ไม่ทันอยู่ดี พระองค์ท่าน มักจะตรัสถึงสาเหตุที่ไม่จำเป็นต้องมีฉลองพระบาทมากมาย “เวลาเดิน คนเราใส่รองเท้าได้คู่เดียว” [8]

ภาพที่ 4 ฉลองพระบาท(ที่มา: Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB). [14]

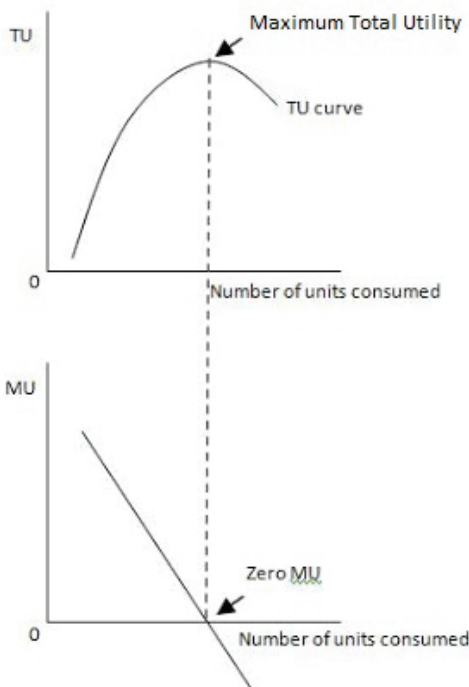
2. การบริโภคอย่างคุ้มค่า

การบริโภคอย่างคุ้มค่านั้นผู้เขียนเห็นว่ามิใช่แตกต่างจากการบริโภคอย่างพอประมาณ การบริโภคอย่างพอประมาณอยู่ในขั้นตอนที่เราเลือกซื้อมาบริโภคโดยเลือกอย่างมีเหตุผลหรือการบริโภคในจำนวนที่ไม่มากเกินไปจนเกินความจำเป็น แต่ในกรณีของการบริโภคอย่างคุ้มค่านั้นคือการบริโภคหรือการใช้สิ่งของที่เราได้ซื้อมาใช้จนแล้วให้มีความคุ้มค่าซึ่งเป็นขั้นตอนต่อจากการบริโภคอย่างพอประมาณ การบริโภคอย่างคุ้มค่านั้นสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการมีเหตุผล การใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่านั้นจะช่วยให้เกิดการประหยัดเนื่องจากจะช่วยยืดระยะเวลาในการซื้อสินค้าชิ้นนั้นเมื่อหมดลง แต่ในสภาพการใช้ชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบันที่สะดวกสบายและมีรายได้สูงขึ้นกว่าในอดีตมักไม่ใส่ใจในเรื่องดังกล่าว

2.1 แนวคิดอรรถประโยชน์

ในเรื่องการบริโภคอย่างคุ้มค่านี้ผู้เขียนเห็นว่า

สามารถอธิบายและประยุกต์ได้จากหลักการทางเศรษฐศาสตร์ในแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์รวม (Total utility) และอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย (Marginal utility) ที่เรียกว่ากฎการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์เพิ่ม (Law of diminishing marginal utility) คือเมื่อผู้บริโภคได้รับสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งมาบริโภคเพื่อบำบัดความต้องการเพิ่ม ขึ้นเรื่อย ๆ แล้ว อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายหรืออรรถประโยชน์เพิ่มที่ได้จากสินค้าหรือบริการนั้น ๆ จะลดลง จนในที่สุดเมื่อได้รับสินค้าหรือบริการนั้นมากเกินไประดับหนึ่งแล้ว อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย หรืออรรถประโยชน์เพิ่มของสินค้าหรือบริการนั้นอาจเท่ากับศูนย์หรือติดลบได้ [19] ดังตัวอย่างจากภาพที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์รวมและอรรถประโยชน์เพิ่ม [20]

กล่าวคือในจุดที่อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายเท่ากับศูนย์นั้นคือจุดเดียวกันกับที่เราได้บริโภคสินค้าปริมาณที่สูงที่สุดหรืออรรถประโยชน์รวมที่มีค่าสูงสุดนั่นเอง ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์รวมและอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง MU และ TU [21]

MU	TU
มีค่าเป็นบวกและลดลง	มีค่าเพิ่มขึ้น
มีค่าเท่ากับศูนย์	มีค่าสูงสุด
มีค่าเป็นลบและลดลง	มีค่าลดลง

จากแนวคิดดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่าเราสามารถนำมาประยุกต์เพื่ออธิบายการบริโภคอย่างคุ้มค่าได้ โดยในการอธิบายแนวคิดอรรถประโยชน์นั้นมักจะอธิบายจากจำนวนหรือปริมาณของสิ่งของที่ต้องการบริโภคโดยใช้หน่วยเป็นชิ้นและเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดง MU และ TU ที่ได้จากการดื่มน้ำเพิ่มขึ้นในแต่ละแก้ว

จำนวนน้ำ (แก้ว)	อรรถประโยชน์หน่วย สุดท้าย(MU)	อรรถประโยชน์รวม (TU)
1	6	6
2	5	11
3	3	14
4	1	15
5	0	15
6	-2	13

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเราสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริโภคสินค้าหรือสิ่งของต่อหนึ่งชิ้นได้ซึ่งก็จะทำให้เราสามารถอธิบายการบริโภคอย่างคุ้มค่าได้อย่างชัดเจนขึ้น โดยผู้เขียนเห็นว่าจากตารางที่ 2 ในแถวที่แสดงจำนวนน้ำ (แก้ว) ให้ปรับมาเป็นปริมาณน้ำ 1 แก้วหรือสินค้า 1 หน่วยที่จะบริโภคโดยให้กำหนด

ปริมาณการบริโภคเป็นขั้น ๆ ไปจนถึงปริมาณสูงสุดที่มีอยู่ของสินค้าขั้นนั้น ส่วนอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย (MU) และอรรถประโยชน์รวม(TU) ให้กำหนดให้สินค้าที่ปริมาณการบริโภคสินค้าที่สูงสุดโดยให้อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายเป็นศูนย์ที่ปริมาณที่ใช้สูงสุดจนหมดเช่นกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดง MU และ TU ในการบริโภคนมใน 1 กล่อง

จำนวนครั้งในการดื่มนม 1 กล่องจนหมด	อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย(MU)	อรรถประโยชน์เพิ่ม (TU)
1	6	6
2	5	11
3	3	14
4	1	15
5	0	15

จากตารางจะพบว่าการดื่มนม 5 ครั้งจะทำให้หมดกล่อง ซึ่งจะอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายจะเท่ากับศูนย์นั้นคือดื่มนมจนหมดกล่องแล้ว ส่วนอรรถประโยชน์เพิ่มก็จะเท่ากับค่าความพอใจสูงสุดที่จะได้รับในการดื่มนมจนหมดกล่องดังนั้นจากแนวคิดที่ผู้เขียนอธิบายจะทำให้สามารถนำมาคำนวณความคุ้มค่าและค่าความสูญเสียที่บริโภคไม่คุ้มค่าได้หากเราทราบราคาสินค้าขั้นนั้นดังสมการที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นดังนี้

$$\text{มูลค่าที่บริโภค} = \frac{\text{ราคา} \times TU_i}{TU_{\text{สูงสุด}}}$$

$$TU_i = \text{อรรถประโยชน์รวมที่ใช้ไป}$$

ค่าความสูญเสียที่บริโภคไม่คุ้มค่า = ราคาสินค้ามูลค่าที่บริโภค
ที่มา : ผู้เขียน

จากตารางที่ 3 หากนมมีราคากล่องละ 10 บาท และได้บริโภคไปเพียง 2 ครั้งหรือดื่มไป 2 ครั้งแล้วทั้งหรือไม่ดื่มต่อซึ่งพบว่าเมื่ออรรถประโยชน์รวมคือ 11 และอรรถประโยชน์รวม

สูงสุดเท่ากับ 15 เราสามารถคำนวณมูลค่าที่บริโภค และค่าความสูญเสียที่บริโภคไม่คุ้มค่าได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{มูลค่าที่บริโภค} &= 10 \times \frac{11}{15} \\ &= 7.33 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\text{มูลค่าที่บริโภค} = 7.33 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} \text{พบว่าค่าความสูญเสียที่บริโภคไม่คุ้มค่า} &= 10 - 7.33 \\ &= 2.67 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริโภคสินค้าหรือสิ่งของที่เราซื้อมาอย่างไม่คุ้มค่าจะมีค่าความสูญเสียเกิดขึ้นทุกครั้ง แม้ว่าจะมีมูลค่าที่ไม่มากถ้าพิจารณาจากการบริโภคของแต่ละบุคคลแต่ถ้ามองในภาพรวมของคนจำนวนมากหรือคนทั้งประเทศหลายสิบล้านคนแล้วมูลค่าความสูญเสียดังกล่าวจะมีมูลค่านับหลายร้อยล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าสูญเสียที่เกิดขึ้นตลอดเวลาโดยที่เราไม่ได้สนใจ แต่ค่าความสูญเสียดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นเลยหรือเกิดขึ้นโดยมีจำนวนไม่มากหากเรามีจิตสำนึกในการประหยัดและหันมาบริโภคสินค้าหรือใช้สิ่งของที่เราซื้อมาอย่างคุ้มค่าคุ้มค่าและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

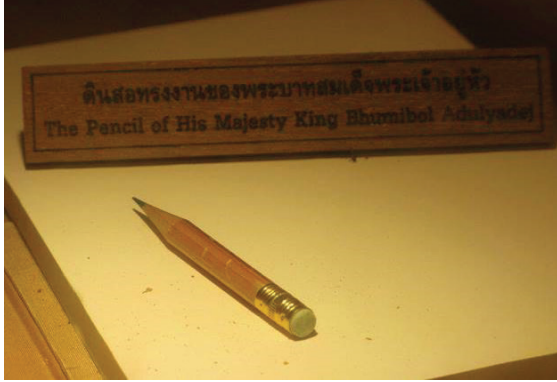
2.2 แบบอย่างความคุ้มค่าจากสิ่งของทรงใช้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช นอกจากพระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถรอบด้านแล้ว พระองค์ท่านยังทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการประหยัด และใช้สิ่งของให้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด แม้จะเป็นสิ่งของทรงใช้ที่มีมูลค่าไม่มากและเป็นสิ่งของเช่นเดียวกันกับประชาชนทั่วไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เช่น ยางลบ ดินสอ หรือ ยาสีฟัน พระองค์ก็ทรงใช้สิ่งของทรงใช้เหล่านั้นอย่างคุ้มค่าจนเป็นแบบอย่างให้ประชาชนทุกคนได้ตระหนักถึงคุณค่าสิ่งของต่าง ๆ ที่มี และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.1 ดินสอทรงใช้

ในการทรงงานพระองค์ทรงนิยมใช้ดินสอมากกว่าปากกา เนื่องมาจากพระองค์ด้วยทรงเห็นว่าประหยัดราคาถูก ผลิตได้ในประเทศ และเมื่อผิดก็สามารถลบออกได้ง่าย แม้จะเป็นเพียงดินสอราคาถูก แต่พระองค์ก็ทรงใช้อย่างประหยัด

และเห็นคุณค่าเสมอ โดยในแต่ละปี พระองค์จะทรงเบิกดินสอเพียง 12 แท่ง และจะทรงใช้เดือนละแท่งจนกระทั่งสิ้นฤดู [16]

ภาพที่ 6 ดินสอทรงงานที่ใช้แล้ว

ในการทรงงานพระองค์แสดงให้เห็นถึงพระราชจริยวัตรที่ทรงใช้สิ่งของทรงใช้อย่างคุ้มค่าดังเรื่องเล่าที่เกี่ยวกับการทรงงานที่ว่า

ครั้งหนึ่งมหาดเล็กคนใหม่คนหนึ่ง มีโอกาสได้เข้ามาจัดเก็บสิ่งของในห้องของพระองค์ท่าน มหาดเล็กผู้นั้นมองเห็นดินสอแท่งหนึ่งซึ่งถูกใช้จนเหลือสั้นมากแทบจะกุดเต็มที เขาจึงนำดินสอแท่งนั้นไปทิ้ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้ามาในห้องก็ตรัสถามว่า

“ดินสอของเราอยู่ที่ไหน?”

มหาดเล็กก็ตอบว่า .. ได้นำไปทิ้งแล้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระดำเนิไปที่ถังขยะ ทรงหยิบดินสอแท่งนั้นขึ้นมาแล้วตรัสกับมหาดเล็กคนนั้นว่า

“ดินสอแท่งนี้ถึงแม้จะสั้นจนจะกุดแล้ว แต่หากเรานำแท่งต่อดินสอมาใส่ ดินสอที่เหมือนจะใช้ไม่ได้แล้วแท่งนี้ก็สามารถใช้ได้เหมือนเดิม สามารถใช้ได้จนหมดแท่ง” Waste [22]

แบบอย่างการใช้ดินสอทรงใช้ของพระองค์นั้นเป็นแบบอย่างในการบริโภคอย่างคุ้มค่า ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนคนยึดถือเป็นแบบอย่าง แม้ว่าจะ เป็นเพียงดินสอที่มีมูลค่าไม่มากแต่หากเราช่วยกันหลายๆคนช่วยกันใช้อย่างคุ้มค่าตามแบบพระองค์ท่านแล้วก็จะช่วยทั้งตัวเราเอง และประเทศชาติประหยัดค่าใช้จ่ายตลอดจนยังช่วยให้ใช้

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าอีกด้วย

2.2.2 ยาสีพระทนต์ทรงใช้

อีกแบบอย่างหนึ่งของสิ่งของทรงใช้ส่วนพระองค์ ที่แสดงถึงการบริโภคอย่างคุ้มค่า นั่นคือภาพหลอดยาสีพระทนต์ ที่ทรงใช้แล้วของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเราจะสังเกตเห็นว่ามีลักษณะเรียบแบบราวกับกระดาษนั้นแสดงให้เห็นว่ามีกรริด เพื่อให้ได้ตัวยาสีฟันออกมาให้หมด ทำให้เราทราบได้ว่าพระองค์ ทรงใช้ยาสีพระทนต์ดังกล่าวได้คุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด โดยภาพหลอดยาสีพระทนต์ดังกล่าวมีที่มาที่น่าสนใจและน่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ทุกคนดังนี้

ภาพที่ 8 หลอดยาสีพระทนต์พระราชทาน

“ครั้งหนึ่งทันตแพทย์ประจำพระองค์ กราบถวายบังคมทูลเรื่องศิษย์ทันตแพทย์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยบางคน มีค่านิยมในการใช้ของต่างประเทศ และมีราคาแพง รายที่ไม่มีทรัพย์พอซื้อหากก็ยังขวนขวาย เข้ามาใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งเท่าที่ทราบมา มีความแตกต่างจากสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ ที่ทรงนิยมใช้กระเป่า ที่ผลิตภายในประเทศเช่นสามัญชนทั่วไป ทรงใช้ดินสอสั้นจนต้องต่อด้าม แม้ยาสีพระทนต์ของพระองค์ท่าน ก็ทรงใช้ด้ามแปรงพระทนต์รีดหลอดยาจนแบนจนแน่ใจว่าไม่มียาสีพระทนต์หลงเหลือ อยู่ในหลอดจริง ๆ

เมื่อกราบบังคมทูลเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า ของพระองค์ท่านก็เหมือนกัน และยังทรงรับสั่งต่อไปด้วยอีกว่า เมื่อไม่นานมานี้เองมหาดเล็กห้องสรง เห็นว่ายาสีพระทนต์ของพระองค์คงใช้หมดแล้วจึงได้นำหลอด

ใหม่มาเปลี่ยนให้แทน เมื่อพระองค์ได้ทรงทราบ ก็ได้ขอให้เขานำยาสีพระหนต์หลอดเก่า มาคืนและพระองค์ท่านยังทรงสามารถใช้ต่อไปได้อีกถึง 5 วัน จะเห็นได้ว่าในส่วนพระองค์ท่านเองนั้น ทรงประหยัดอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับ พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ทรงพระราชทานเพื่อราษฎรผู้ยากไร้อยู่เป็นนิจพระจริยาวัตรของพระองค์ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดถึงพระวิริยะ อุตสาหะ ตลอดจนความประหยัดในการใช้ของอย่างคุ้มค่า

เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของหลอดยาสีพระหนต์เปล่าหลอดนั้นแล้วทำให้เกิดความ สงสัยว่า เหตุใดหลอดยาสีพระหนต์หลอดนี้จึงแบนราบเรียบโดยตลอด คล้ายแผ่นกระดาษโดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอยบวมลึกลงไปเกือบถึงเกลียว คอหลอด เมื่อได้มีโอกาสเข้าเฝ้าอีกครั้งในเวลาต่อมา จึงได้รับคำอธิบายจากพระองค์ว่า

“หลอดยาสีพระหนต์ที่เห็น แบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ด้ามแปรงสีพระหนต์ ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบวมที่เห็นนั้นเอง และเพื่อที่จะขอเข้าไปแสดงให้ศิษย์ทันตแพทย์ ได้เห็นเป็นอุทาหรณ์ จึงได้ขอพระราชานุญาตซึ่งพระองค์ท่านก็ได้ทรงพระเมตตาด้วยความเต็มพระทัย” Chonsaranon, Prapat. [23]

ผู้เขียนเห็นว่าหากเราพิจารณาให้ดีจะพบว่าปรัชญาการประหยัดที่พระองค์พระราชทานผ่านหลอดยาสีพระหนต์มานั้น แท้จริงอยู่ที่การที่เราจะใช้ทรัพยากรที่เรามีอยู่อย่างไรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดเพราะอย่างไรเสียเราต้องใช้ต้องซื้อต้องบริโภคอยู่แล้ว จึงขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้ชีวิตอย่างไรให้คุ้มค่ามากกว่าการที่ไม่ใช้เลยซึ่งเป็นไปได้ยาก หากเราบริโภคอย่างคุ้มค่าก็จะช่วยเรารักษาทรัพยากรได้อีกทางหนึ่ง ในทางตรงข้ามหากเราบริโภคอย่างฟุ้งเฟ้อ สลวยสุ่ยๆ ก็จะทำให้ความสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติและตัวเราเองในที่สุด

สรุป

การบริโภคทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนผลิตภัณฑ์สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นเรื่องที่นับวันมีการบริโภคที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อเราอยู่ในโลกเศรษฐกิจแบบทุนนิยมการแข่งขันเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดของผู้ประกอบการยิ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ลูกค้าหรือประชาชนเพิ่มบริโภคสูงขึ้นโดยการสร้างค่า

นิยมที่หุรหว่า ฟุ้งเฟ้อ นามซึ่งหนี้สิน และปัญหาอื่น ๆ ทางสังคม อย่างไรก็ตามประเทศไทยเรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีคุณูปการต่อประเทศชาติและเป็นที่ยกย่องของปวงชนชาวไทยพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการบริโภคอย่างพอประมาณ และการบริโภคอย่างคุ้มค่า ซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานปรัชญาดังกล่าวผ่านสิ่งของทรงใช้ต่าง ๆ ของพระองค์ เพื่อให้พลกนิกรของพระองค์ได้ยึดเป็นแบบอย่าง ดังนั้นคนไทยควรหันมาพิจารณาแนวทางที่พระองค์ท่านที่พระราชทานไว้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในกระแสของโลกยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Economics Program, Sukhothai Thammathirat Open University.(1999). **The Calculation of the National Income and Expenditure, in Primary Economics, Unit 9-15 (page 17)**. Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University
- [2] Thongthai, Worachai. (May 2012). “Population development” **Institute for Population and Social Research, Mahidol University**. [21 October 2016] From; <http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=291>
- [3] IM2 Market. (2015, December 5). **IM2 Market**. Retrieved October 21, 2016, from <https://www.im2market.com/2015/12/05/2122>
- [4] Economics Program, Sukhothai Thammathirat Open University.(1999). **Rule of Demand in Primary Economics (Page)**. Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University.
- [5] Subcommittee of Sufficiency Economy. (2004). **What is Sufficiency Economy?**. (Page 5) Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board.

- [6] Office of Academic and Academic Services, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. (2014). **What is Sufficiency Economy?**. Ayuthay : Tianwattana Printing Co., Ltd..
- [7] Kenaphoom, Sanya (2016). "Analysis of Sufficiency Economy Philosophy : Connectivity with Practices of Another Theory". **Journal of Mahasarakham Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)**, 10 (2) : May - August. Page. 69.
- [8] Tuntiwedchakul, Sumeth. (2009). **Dissect the future of Thailand**. Bangkok : Printing Base Ltd.
- [9] Subcommittee of Sufficiency Economy. (2004). **What is Sufficiency Economy?**. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board.
- [10] Sridaromon, Ukrit. (2013). "Management of Thai Household Economy According to Sufficiency Economy Philosophy". **Journal of Mahasarakham Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)**, 7 (3) : September-December, page. 91.
- [11] Hamontree, Wiwat. (2013). "Community Participation Planning to Promote Sufficiency Economy, Chaichrit Subdistrict, Chaiyo District, Arngthong Province." **Journal of Mahasarakham Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)**, 39.
- [12] Sritalanuk, Weerawan. (2015). "Relationship of Sufficiency of Students in Surin Province", **Journal of Mahasarakham Rajabhat University (Humanities and Social Sciences)**, 59.
- [13] Subcommittee of Sufficiency Economy. (2004). **Processing the Royal Guidance of His Majesty King Bhumibol Adulyadej since 1930-1999 Related to Philosophy of Sufficiency Economy**. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board.
- [14] Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB). (2014). **Sing the Story, the Royal Work Tips**. Bangkok : Sukhumvit Media Marketing.
- [15] Manager Daily Newspaper. (25 October 2016). **"Bhumibol "King of the land" King not standing on People Head"** Manager Online. [26 October 2016] From : <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9590000106901>
- [16] Harnyuth, Wanlada. (19 October 2016). "9 Things of Personal Belongings of King Rama IX, Look and Know Deeply. "How Hard is my Father?": Phreaw Magazines. [26 October 2016] From <http://www.praew.com/60581/luxury/personal-belongings-king-bhumibol/>
- [17] Trustee Carl. (2016, October 25). **Car of the Throne of King Rama 9**. Retrieved October 26, 2016, from Trusteecar.com: <https://www.trusteecar.com/news/royal-cars>
- [18] Jantaphan, Suphatsorn. (4 December 2012). **In the Mind of Sornkrai Nansrinil; the Shoe Repairman of King Rama 9**. [26 October 26] From ; Voice TV21: <http://news.voicetv.co.th/thailand/57686.htm>
- [19] Jandachot, Thanaphat. (2012, June 20). **Economy and Living**. Retrieved October 27, 2016, from www.elearning.msu.ac.th : <http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/0001065/admin/course.htm>
- [23] Chonsaranon, Prapat. (15 July 2009). **King's Tooth paste**. [31 October 2016] From chaopraya news: <http://www.chaoprayanews.com/2009/07/15/ยาสีพระทนต์ของในหลวง>
- [20] Amir, M. (2016, March 11). **Law of Diminishing Marginal Utility**. Retrieved October 27, 2016, from ; Economicsguide: http://www.economicsguide.me/?page_id=2481

- [21] Economics Program, Sukhothai Thammathirat Open University (1999). **Utilities in Introduction to Economics Principle, Unit 1-8**, Introduction to Economics Principle (page 143). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- [22] Waste Recycling and Antiques Buying Association. [15 October 2016]. **The pencils of His Majesty King Rama 9**. [28 October 2016] From; Campus star:<http://lifestyle.campus-star.com/scoop/37407.html>